

UN VEAC DE CULTURĂ DOBROGEANĂ. REVISTA „ANALELE DOBROGEI”

Rezumat: Centenarul revistei „Analele Dobrogei” readuce în peisajul publicistic dobrogean o revistă de cultură care abordează teme științifice, culturale și de istorie dobrogeană. Cele trei etape ale editării acesteia: 1920-1938, 1995-2012 și 2019 - până în prezent, reflectă o dinamică culturală a Dobrogei.

Cuvinte cheie: reviste de cultură, „Analele Dobrogei”, Dobrogea, publicistică, personalități dobrogene.

Apărută imediat după încheierea Primului Război Mondial și fiind continuatoarea unei alte reviste de prestigiu a Dobrogei, respectiv „Arhiva Dobrogei”, „Analele Dobrogei” reprezintă un reper fundamental în evoluția vieții cultural-științifice a regiunii noastre. Editarea ei se înscrie pe linia eforturilor constante întreprinse de elita culturală locală de a pune cultura și civilizația dobrogeană în rândul valorilor și culturii naționale.

Peisajul presei în care se manifestă „Analele Dobrogei” este unul aflat în permanentă schimbare, în epoca interbelică presa dobrogeană cunoaște o efervescentă și o diversificare tematică remarcabile. Valoarea „Analelor Dobrogei” rezidă nu numai din faptul că a abordat o tematică dobrogeană dintre cele mai variate, ci și din aceea că toate numele mari ale culturii și științei dobrogene s-au înscris în adevăratul program ideologic și cultural pe care revista îl promova.

Publicată ca o revistă de înalt nivel științific și cultural, „Analele Dobrogei”¹ a abordat, pe parcursul celor trei etape de editare (1920-1930; 1995-2012; 2019-

* Biblioteca Județeană „Ioan N. Roman” Constanța. E-mail : ancaangeladobre@yahoo.com; luminita_stelian@yahoo.com.

¹ Corina-Mihaela Apostoleanu, Angela-Anca Dobre, Luminița Stelian, *Reviste dobrogene ale României Mari*, Editura Ex Ponto, Constanța, 2018. Studiul conține referințe amănunțite privind revista „Analele Dobrogei”, pp. 87-145; pp. 147-169; Revista „Analele Dobrogei”, prima serie, a apărut în 65 de numere grupate în 32 volume, cu un total de 6724 pagini, distribuite astfel: an I (ian 1920-dec 1920) - 4 numere cu 666 pagini; an II (ian 1921-dec 1921)- 4 numere cu 620 pagini; an III (ian 1922-dec 1922)- 4 numere cu 578 pagini; an IV (ian 1923-dec 1923)- 4 numere cu 525 pagini; an V-VI (1924-1925)- un număr cu 215 pagini; an VII (1926)- un număr cu 160 pagini; an

prezent) diferite teme privitoare la Dobrogea, care tratează aspecte de istorie, arheologie, economie, artă, cultură, etnografie, toponimie, literatură și folclor.

Alegerea titlului revistei nu este deloc întâmplătoare, ci se axează pe articolul program, care face trimitere în primul rând la trecutul istoric al Dobrogei, dar mai ales la prezent, dorindu-se a fi o cronică menită a înregistra periodic, constant, cele mai importante mărturii științifice referitoare la regiunea Dobrogei. Până la prima editare în 1920 (sub coordonarea geografului Constantin Brătescu) nu a mai existat în Dobrogea un alt periodic cu aceeași denumire sau măcar să conțină cuvântul „anale”. În toată perioada interbelică mai există un singur titlu cu o apariție efemeră „Analele Deltei”². La nivel general al presei interbelice, după Primul Război Mondial remarcăm o înmulțire a titlurilor, care cuprind în denumire cuvintele „anale” sau „arhiva”, iar dincolo de publicațiile științifice sau ale diferitelor instituții, majoritatea sunt reviste nou apărute în vechile provincii istorice ale României. Acestea sunt reviste regionale, al căror obiectiv major este de a contribui la integrarea culturală a ținutului respectiv în spațiul cultural și științific național, de a sugera o apartenență la spațiul național.

Revista are o prezentare grafică științifică, într-un format tip carte, fără ilustrație grafică a copertei. Excepție fac numerele 10/1929 și 11/1930 (seria I), pe a căror copertă sunt prezentați cei doi delfini, care în imaginea publică reprezintă simbolul Dobrogei. În 1890 s-a fixat definitiv semnificația prezenței celor doi delfini, care reprezentau emblema Gurilor Dunării și a țărmurilor Mării Negre, iar în 1903 studiile de heraldică au certificat faptul că prezența delfinilor a simbolizat teritoriile maritime ale Moldovei, dar se vor constitui ca emblemă a Dobrogei³. Această stemă a Dobrogei, clasică în reprezentări, a devenit oficială în 1921, printr-o lege care fixa noile armerii ale României Mari, precizând că imaginea celor doi delfini afrontați de aur constituia „*armele Dobrogei*”⁴. Reprezentarea grafică de pe coperta numerelor amintite din „Analele Dobrogei” în preajma

VIII (1927)- un număr cu 168 pagini; an IX (1928)- 2 numere cu 1152 pagini; an X (1929) -12 numere editate și legate într-un singur volum, cu 324 pagini; an XI (1930)- 12 numere legate în volum unic cu 222 pagini; an XII (1931)- 12 numere legate în volum unic cu 328 pagini; an XIII-XIV (1932-1933)- un număr cu 178 pagini; an XV (1934)- un număr cu 210 pagini; an XVI (1935) – un număr cu 192 pagini; an XVII (1936)- un număr cu 219 pagini; an XVIII (1937)- un număr cu 279 pagini și an XIX (1938)- un număr cu 688 pagini.

²Marian Petcu, *Istoria jurnalismului din România în date: Enciclopedie cronologică*, Editura Polirom, Iași, 2012, p. 462; „Analele Deltei”, iulie-august 1926, Sulina, Tipografia Expresul Brăila.

³Dan Cernovodeanu, *Emblematica și heraldica dobrogeană*, în Alexandru Ionescu, Ion Sion, Marcel Stanciu, „Protecția ecosistemelor” [f.e.], Constanța, 1978, pp. 269-271.

⁴*Ibidem*, p. 272.

aniversării Semicentenarului, face trimitere la integrarea Dobrogei în teritoriul național, la o simbioză cu celelalte teritorii românești, asigurând revistei un element al caracterului ei național. Restul numerelor apar într-o editare a copertelor, fără o grafică particularizată, cele mai multe sumare ale respectivelor numere aflându-se pe prima copertă, care de cele mai multe ori se individualizează printr-o culoare anume (nuanțe de roz, lila, verde, crem sau roșu).

Grafica seriei a II-a (1995-2012) este una simplă, formatul este unul accesibil, cu coperta de culoare galben și cu titlul plasat pe mijloc. În cazul acesta, cuprinsul se regăsește în interior. Grafica seriei a III-a (2019-) se înscrie pe aceeași linie, este una simplă, culoarea este una mai închisă și are ca elemente pe copertă sigla Muzeului de Istorie Națională și Arheologie Constanța și numerotarea revistei. Și formatul este ușor diferit, înălțimea la cotor fiind cu 2 cm mai mare. Și în acest caz, cuprinsul se află în interior.

Revista „Analele Dobrogei” s-a constituit sub formă de colecție completă, accesibilă publicului și cercetătorilor, încă din perioada editării sale, iar mijloacele tehnice moderne au permis accesul publicului la forma electronică scanată, ce se află în mai multe biblioteci virtuale ale diferitelor instituții de cultură.

Actualitatea, sau mai bine spus adaptabilitatea revistei la realitatea socială, a fost prefigurată încă din prima serie a revistei. Din corespondența dintre Traian Lăzărescu și Pericle Martinescu, din 1935, se observă necesitatea stringentă a publicării unor reviste sau rubrici dedicate culturii locale în presa dobrogeană. Cel dintâi spunea: „E așa de mult de făcut în Dobrogea, încât nu știi de unde să începi, și, mai ales cu cine să începi. Cultura, îndeobște, în înțelesul ei adevărat, n-a fost pâinea dobrogenilor”⁵. Explicația acestei situații, în viziunea autorului biografiei lui Ioan N. Roman, era una bazată pe situația istorico-socială a regiunii pontice. Același Traian Lăzărescu afirma că la Constanța nu poate exista o revistă literară din cauza <<lumii de acolo>>⁶ și continua spunând: „Pentru permanenta prezență în memoria <<opinie publice>>, ar trebui ca măcar două ziare să fie cât de des prinse cu <<probleme dobrogene>>, de tot felul, și, atunci, încetul cu-ncetul, s-ar lămuri multe lucruri din acelea ce interesează provincia noastră. Apar de 14 ani Analele și n-am văzut un articol în presă despre rostul lor. Ar fi o întreagă propagandă de aranjat în presă, la radio, etc., despre Dobrogea. S-ar putea <<capta>> și iubitori sinceri ai Dobrogei pentru munca asta”⁷.

⁵Apud Nicolae Scurtu, *Însemnări și mărturii literare despre Dobrogea*, în „Ex Ponto/TEXT/Imagine/Metatext”, an XVI, nr. 1, ian-mar 2018, p. 109.

⁶*Ibidem*.

⁷*Ibidem*.

Actualitatea acestor afirmații transcende deceniile și constituie un resort al apariției fiecărei serii.

Din toate aceste elemente, putem concluziona că revista „Analele Dobrogei” a avut un puternic impact în epocă pe toată perioada editării sale 1920-1938 (prima serie), pentru a cărei continuitate și-au adus contribuția intelectuali, dar și autorități publice (Prefectura și Primăria) și instituții private (Bănci și societăți comerciale) prin acordarea de subvenții. Publicația și-a păstrat și demonstrat, pe parcursul celor aproape două decade de apariție, obiectivul general asumat de promovare culturală și identitate românească a regiunii transdanubiene, iar toate elementele subsumate acestui obiectiv au adâncit direcțiile fixate, îmbogățind continuu fiecare domeniu cercetat.

Ca prim obiectiv de îndeplinire a principiilor și obiectivelor propuse este fixată apariția revistei „Analele Dobrogei” (seria I), iar apariția primului număr îndeplinește și reflectă o parte a programului, care mai cuprindea organizarea de conferințe și dezbateri publice, înființarea de biblioteci și fondarea unui muzeu regional al Dobrogei. Se observa că unul din mijloacele de revigorare a publicației era atragerea unor reprezentanți ai noii generații de oameni de cultură dobrogeni, care să fie strâns conectați cu noile teme și probleme ale societății dobrogene. Era nevoie de o reșezare, nu a principiilor directe afirmate în documentul-program, ci mai ales o actualizare a revistei.

În 1928 apărea *1878-1928. Dobrogea. Cincizeci de ani de viață românească. Publicație tipărită cu prilejul semicentenarului reanexării Dobrogei*, un număr festiv al „Analelor Dobrogei”, an IX, nr. 1 din 1928. Volumul, coordonat de Constantin Brătescu, profesor la Universitatea din Cernăuți, avându-l ca secretar pe Ioan Georgescu, inspector-șef al Regiunii X Școlare Constanța, a apărut la Tipografia „Cultura Națională” din București fiind o „monumentală monografie consacrată Dobrogei” (are 793 p.).

Lucrarea începe cu tabla de materii, în care studiile sunt grupate pe cinci secțiuni: I - Geografie; II - Istorie antică și demografie; III – Istorie (de la epoca medievală și până în prezent (1928 n. n.); IV - Resurse naturale, agricultură, industrie, comerț și bănci; V - Culte, învățământ, administrație, presă, medicină și altele. Urmează „Tabla de ilustrații”, care cuprinde explicațiile celor 213 imagini prezentate în volum și două tabele cu exemple de numismatică dobrogeană. La finalul paginii X (primele pagini sunt numerotate cu cifre latine) este menționat, că „Toate fotografiile notate Fotoglob-Constanța au fost executate în cursul a șase

excursii făcute în Dobrogea în vara anului 1928 de d-nii C. Brătescu și M. Pricopie”⁸.

Studiile publicate aici sunt semnate de nume importante ale vieții culturale, științifice, sociale și politice dobrogene și naționale precum: Constantin Brătescu, Radu Vulpe, Ion Borcea, Constantin Moisil, Al. P. Arbore, Emanuil Bucuța, Simion Mehedinți ș. a. Remarcăm din studierea bogatului material al volumului faptul că, în funcție de domeniul abordat, toți autorii studiilor susțin ideile generale promovate de „Analele Dobrogei” încă de la începuturi, idei pe care le îmbracă adesea în vorbe pline de emoție și profunzime.

Exemplificăm în acest sens cu un fragment din studiul lui Simion Mehedinți care arată că nu există o delimitare clară între cele două Dacii, Carpatică și Pontică: „Pentru marinarii greci, care veniseră dinspre miazăzi și se opriseră (ca și în Tracia) la țărmul mării, lăsând restul pe seama localnicilor, putuse să se nască iluzia unei Scitii-mici, care începea chiar dela capătul Balcanului, unde țărmul devenia monoton. Din contră, pentru cei cari coborau din Carpați, fie că luau calea codrului, fie că sosiau pe drumul stepei ori pe lângă lunca păduroasă a Siretului de jos, de unde intra în pădurile din nordul Dobrogei, Dacia carpatică se continua cu Dacia pontică, fără să arate nicăiri o diferență de acelea care despart felul de trai al oamenilor”⁹.

Pe aceeași linie se înscrie Nicolae Dașcovici, profesor universitar la Iași, care semnează un material despre importanța geopolitică și istorică a Dunării și a zonei sale de vărsare în Mare¹⁰. El vorbește, în termenii dreptului internațional despre: „cadrul Dunării străbune, care e menit să adauge aureola trecutului apropiat, iar prin griile prezentului pentru soarta gurilor fluviului să ne stimuleze energia și încrederea în perspectivele cu adevărat grandioase ale viitorului”¹¹.

Și astăzi volumul 1878-1928. *Dobrogea. Cincizeci de ani de viață românească* reprezintă o sursă de informații foarte valoroasă pentru specialiști și pentru toți cei interesați de Dobrogea. În cuprinsul ei regăsim studii ample și documentate temeinic privind diverse aspecte referitoare la ținutul dintre Dunăre și Mare, care

⁸ ****Dobrogea: 1878-1928. Cincizeci de ani de viață românească. Publicație tipărită cu prilejul semicentenarului reanexării Dobrogei*, Tipografia „Cultura Națională”, București, 1928, p. X.

⁹Simion Mehedinți, *Dacia Pontică și Dacia Carpatică. Observări antropogeografice*, în ****Dobrogea: 1878-1928. Cincizeci de ani de viață românească. Publicație tipărită cu prilejul semicentenarului reanexării Dobrogei*, Tipografia „Cultura Națională”, București, 1928, p. 197.

¹⁰ N. Dașcovici, *Dunărea internațională și ținutul românesc al Gurilor*, în ****Dobrogea: 1878-1928. Cincizeci de ani de viață românească. Publicație tipărită cu prilejul semicentenarului reanexării Dobrogei*, Tipografia „Cultura Națională”, București, 1928 pp. 771-777.

¹¹*Ibidem*, p. 771.

permit realizarea unei imagini de ansamblu asupra evoluției Dobrogei în prima jumătate de veac de la Unirea cu România.

De remarcat este volumul al XIX-lea din seria I a revistei „Analele Dobrogei”, din anul 1938, care este compus din trei numere, iar titlul său este *Cadrilaterul 1913-1938: Omagiu Majestății Sale Carol II – Regele României*. Foaia de titlu a primei părți poartă titlul: „Cadrilaterul publicație festivă. După un pătrar de secol: 1913-1938 de stăpânire civilizatoare românească. Sub patronajul Excelenței Sale N. Otescu, Rezident Regal al Ținutului Mării”. Coroborând titlul cu analiza structurii și întinderea celor trei volume (total 688 p.), tematica și calitatea științifică a articolelor și a semnatărilor putem afirma că volumul dedicat Dobrogei de Sud este o replică a celui din 1928, volum aniversar cu prilejul semicentenarului Unirii Dobrogei cu România. De reținut este faptul că volumul din 1928 include scurte referințe la partea sudică dobrogeană în raport cu temele cercetate.

Publicația dobrogeană și-a încetat apariția în anul 1938, după două decenii de activitate intensă, care a îmbogățit peisajul cultural-științific dobrogean cu informații dintre cele mai diverse și valoroase. După cel de-Al Doilea Război Mondial, în România s-a instalat regimul comunist care, prin diversele pârghii pe care le-a pus în mișcare, a controlat într-o manieră dintre cele mai stricte întregul peisaj publicistic și cultural național. Ca urmare, era aproape imposibilă o continuare a apariției unei reviste culturale de factura „Analelor Dobrogei”, o publicație care milita pentru definirea specificului dobrogean în care erau incluse, așa cum era firesc, Dobrogea de Sud și informații referitoare la oameni și locuri care nu concordau cu noua ideologie.

Numele și parte din programul „Analelor Dobrogei” va fi reluat prin apariția noii serii cu același titlu în 1995, având anul de vârstă I. Colegiul redacțional, compus din cercetători avizați ai culturii și civilizației dobrogene, Adrian Rădulescu, Enache Puiu, Doina Păuleanu, Octavian Georgescu, Actuan Murat, Gavrilă Simion ș. a. afirma de la început că noua revistă se dorește a fi continuatoarea unor publicații culturale de marcă ale Dobrogei, revista „Ovidiu” (1898) și „Analele Dobrogei” (1920).

Noua serie reafirmă obiectivele programatice, ce confirmă dimensiunea națională, științifică și etnoculturală a vechii publicații, adaptate condițiilor sociale politice și culturale ale sfârșitului de mileniu: „... o reluare a apariției „Analelor Dobrogei” se dovedește a fi o întreprindere totodată necesară și posibilă. Continuarea eforturilor științifice și culturale de altă dată, de cunoaștere aprofundată a trecutului istoric, de analiză a problemelor economice, demografice, ecologice, culturale etc., cu care ne confruntăm în zilele noastre, este o îndatorire ce nu suportă amânare. Aceste eforturi își vor afla rezolvarea prin intermediul seriei noi a revistei „Analele Dobrogei”, care va reuni toate forțele

întru același scop. O publicație la nivel național, care să ilustreze stadiul actual al creației cultural-științifice privind Dobrogea și care să ducă mai departe făclia spiritualității în această parte a țării, iată ce va ținti să devină această revistă”¹².

Cea de-a doua serie a revistei se constituie într-o fericită continuare a spiritului de început al „Analelor Dobrogei”. Articolele din acest prim număr ating o gamă largă de subiecte pornind de la istoria Dobrogei, din antichitate și până în epoca modernă și ajungând la literatură dobrogeană, trecând prin punerea pe tapet a unor personalități locale cunoscute sau mai puțin cercetate. Se remarcă coperta pe care este precizat faptul că sunt „75 de ani de la apariția primului număr”, dar și cuprinsul bogat, în care apar studii și articole dedicate unor evenimente importante din istoria pământului dobrogean, portrete ale unor personalități (Anghel Saligny), creații literare originale și recenzii.

În numărul din an II, 1996, se constată o structurare tematică pe domenii cărora li se subsumează articole dintre cele mai diverse. Acestea domenii sunt: Arheologie, Dobrogea și locuitorii ei, Oameni care au fost, Geo-Istorie, Ecumenice, Educație-Muzeografie, Ovidiana, Poezie-Proză scurtă, Artă-Folclor și Recenzii. Structurarea tematică vine să consfințească ideea promovată de această serie nouă a „Analelor Dobrogei”, respectiv aceea de a analiza în profunzime aspecte dintre cele mai diferite legate de Dobrogea și de a marca diverse elemente care conturează specificul dobrogean. Nr. 1 din an V, 1999 este unul special, pe pagina de titlu apare mențiunea *Volum dedicat împlinirii a 120 de ani de la reunirea Dobrogei cu Țara (14/23 nov. 1878) și simpozionului internațional „Confluente spirituale româno-italiene în sec XIX-XX* și cuprinde studii legate tematic de aceste două subiecte.

Exegeza operei ovidiene este o constantă a „Analelor Dobrogei” apărute după 1995. Nr. 1 din an VII, 2002 publică, pe lângă rubricile obișnuite, lucrările prezentate la Simpozionul Internațional „Ovidius și perenitatea spiritului clasic în Dobrogea”. Autorii acestor studii sunt nume consacrate ale literaturii și criticii literare contemporane, precum: George Lăzărescu, George Pruteanu, Livius Franga, Ștefan Cucu, Romeo Magherescu, Giovanni Morro, Giuseppe Pitasi ș. a.

Colaboratorii celei de-a doua serii sunt numeroși. Am considerat că este utilă o separare a acestora de cei care au publicat literatură, poezie și proză scurtă. Din prima categorie fac parte importante nume ale istoriei, criticii literare și etnografiei dobrogene și naționale precum: Adrian Rădulescu, Panait I. Panait, Steluța Pârâu, Tahsin Gemil, Ion Micu, Enache Puiu, Dumitru Constantin-Zamfir, Carmen Atanasiu, Constantin Cheramidoglu, Tudor Mateescu, Ovidiu Drîmba,

¹² Colegiul Redacțional, *Cuvânt înainte*, în „Analele Dobrogei”, serie nouă, an I, nr. 1, 1995, pp. 5-6.

Livia Buzoianu, Alexandru Balaci, Gheorghe Dumitrașcu, Stoica Lascu, Marian Cojoc, Florica Cruceru ș. a.

Dintre cei care au publicat fragmente din creațiile literare proprii în paginile aceleași reviste, îi putem aminti pe: Nicolae Motoc, Sorin Roșca, Octavian Georgescu, Ovidiu Dunăreanu, Florin Șlapac, Victor Corcheș, Dan Perșa, Ion Roșioru ș. a.

La sfârșitul anului 2019 a apărut primul număr al celei de-a treia serii a revistei „Analele Dobrogei”, sub egida Muzeului de Istorie Națională și Arheologie Constanța. Cu un colegiu redacțional format din: Sorin Marcel Colesniuc, Lavinia Dacia Dumitrașcu, Delia Roxana Cornea, Corina-Mihaela Apostoleanu, Florin Anghel și Constantin Cheramidoglu, volumul lansat în ianuarie 2020 cuprinde, în mare parte, comunicările susținute la Sesiunea Științifică Internațională Pontica. Tematic, este structurat în cinci părți: Primul Război Mondial, Din Istoria Dobrogei, Documente, Varia și Recenzii. Printre semnatori amintim pe: Marian Moșneagu, Constantin Cheramidoglu, Florian Bichir, Luminița Giurgiu, Delia Roxana Cornea, Costin Scurtu, Dorin Popescu ș. a.

Remarcăm, în cazul acestei ultime serii a revistei o schimbare importantă în ceea ce privește tematica. În paginile ei nu se mai regăsesc creații literare originale ale unor scriitori dobrogeni și nici articole care să trateze elemente de etnografie și folclor. Considerăm deci, că această ultimă serie urmează parțial programul inițial al „Analelor Dobrogei”.

La lansarea acestui volum, dr. Corina Mihaela Apostoleanu a subliniat importanța revistei pentru spațiul cultural dobrogean spunând că *era firesc ca această revistă să nu moară, deoarece „Analele Dobrogei” reprezintă un punct de reper pentru istoria Dobrogei. Atunci când au fost concepute de înaintașii noștri, „Analele Dobrogei” și-au propus să reflecte viața culturală, viața spirituală a acestui teritoriu. La momentul apariției, era nevoie de o asemenea revistă (...)* În prezent, într-un fel de continuitate, „Analele Dobrogei” trebuie să facă aproximativ același lucru: să aducă în prim-plan tot ceea ce înseamnă această regiune istorică, tot ceea ce înseamnă acest teritoriu¹³.

Cu același prilej a fost anunțată apariția unui nou volum al revistei, prin care se va marca centenarul apariției celei mai importante reviste culturale și științifice din spațiul multicultural dobrogean. Acest demers va aduce un aport important la cunoașterea, sub toate aspectele, a istoriei și civilizației spațiului dintre Dunăre și Mare, înscriindu-se pe linia înaintașilor care, cu un veac în urmă, preconizau concretizarea elementelor „specificului dobrogean” în trunchiul culturii naționale.

¹³ Mirela Stîngă, *A fost relansată revista „Analele Dobrogei”, la șapte ani de la ultima apariție. Pregătiri pentru o amplă ediție aniversară*, apud <https://l.facebook.com/>, 08.10.2020.

Dincolo de scopul actualizării publicului cu cele mai noi editări, constatăm că există, încă de la început, o preocupare pentru evidențierea lucrărilor științifice, dar mai ales a celor publicate în Dobrogea și despre Dobrogea. Se poate constitui, numai din însumarea acestei rubrici, o bibliografie dobrogeană, cu mult înainte de instituționalizarea acestei preocupări prin Biblioteca orașului Constanța, realitate care se susține număr de număr cu fiecare serie în parte.

Apariția editorială a celor trei serii ale revistei „Analele Dobrogei” se suprapune perioadei de dezvoltare sub toate aspectele a societății românești. Prin tematică, autori, concepție, publicația dobrogeană este o expresie a localismului creator dobrogean, care a avut drept scop evidențierea culturală a provinciei Dobrogea în granițele culturale naționale, dar promovează și o deschidere în sens invers.

Contribuția revistei în domeniul geografiei umane, a istoriei, a etnografiei, a bibliografiei istorice este majoră, dar principala caracteristică ce o diferențiază de restul publicațiilor dobrogene, care sprijină și exprimă chiar aceleași idei, este aceea că adună ideile culturale dobrogene importante, le sistematizează și le exprimă, număr de număr.

BIBLIOGRAFIE

- Aczel, Ioan, *Publicații periodice dobrogene: 1878-1944*, mss, s. n., Constanța.
- Apostoleanu, Corina-Mihaela, Dobre, Angela-Anca, Luminița Stelian, *Reviste dobrogene ale României Mari*, Editura Ex Ponto, Constanța, 2018.
- Bitoleanu, Ion, Rădulescu, Adrian, *Istoria Dobrogei*, Editura Infcon, Constanța, 1998.
- Bucuța, Emanoil, *Cincizeci de ani de presă dobrogeană în Dobrogea. Cincizeci de ani de viață românească*, Editura Cultura Națională, București, 1928, pp. 735-741.
- Constantin-Zamfir, Dumitru, *Presa dobrogeană: (1879 – 1080): Bibliografie adnotată și comentată*, s.n., 1985.
- Enache, Puiu, *Istoria literaturii din Dobrogea*, Editura Ex Ponto, Constanța, 2005.
- Hangiu, Ion, *Presa românească de la începuturi până în prezent: Dicționar cronologic: 1790 – 2007*, Comunicare.ro, București, 2008.
- Lascu, Stoica, *Apariția presei în județul Constanța și dezvoltarea ei până la primul război mondial*, în „Revista muzeelor și monumentelor”, nr. 3, 1986, pp. 63-71.
- Lăpușan, Aurelia, *O istorie a jurnalismului dobrogean*, Editura Next Book, Constanța, 2014.
- Lăpușan, Aurelia, *Presă și teatru în Dobrogea: Considerații privind receptarea actului teatral în presa locală*, Editura Mondograf, Constanța, 2000.

Petcu, Marian, *Istoria jurnalismului din România în date: Enciclopedie cronologică*, Editura Polirom, Iași, 2012.

Ursu, Nicolina, *Viața culturală a Dobrogei între 1878-1916*, în „Tomis”, nr. 6 (iunie 2003), pp. 90-95.

A CENTURY OF DOBRUJAN CULTURE. „ANALELE DOBROGEI” JOURNAL

Abstract: The centenary of the journal *Analele Dobrogei* brings back to the Dobrujan publishing landscape a cultural journal that includes scientific, cultural and Dobrujan history topics. The three stages of its editing are the following: 1920-1938, 1995-2012 and 2019 and they reflect Dobruja's cultural dynamics, so far.

Keywords: cultural journals, *Analele Dobrogei*, Dobrogea, journalism, Dobrujan personalities.

ANEXE

